

Kulttuurin palvelukokonaisuuden palvelualueiden palvelusuunnitelmat 2024

Orkesteri

Kuvaus toiminnasta

Turun filharmonisen orkesterin tehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen ja edistäminen sekä julkisten konserttien ja yleisöyötapah-
tumien järjestäminen. Orkesteri vastaa myös Turun konserttitalon toiminnasta.

Turun filharmoninen orkesteri on orkesteritoiminnan huippuyksikkö, joka toteuttaa tehtäväänsä järjestämällä monipuolista konsertti-
ja yleisöyötoimintaa erilaisille kohderyhmille. Taiteellisista lähtökohdista laadukkaasti ja korkeatasoisesti rakennettu konserttitoiminta
on kansallisesti ja kansainvälisesti vertailukelpoista muihin alan huipputoimijoihin. Maamme viidenneksi suurin sinfoniaorkesteri tuot-
taa vuosittain yhteensä noin 200 tapahtumaa. Toiminta kattaa kaikki yleisöryhmät, orkesterin tapahtumat tavoittavat vuosittain noin
60 000 kuulijaa.

Turun filharmonisen orkesterin pääasiallista ohjelmistoa ovat orkesterin omat sinfoniakonsertit. Niiden rinnalla kuullaan runsaasti ka-
marimusiikkia, lasten- ja nuortenkonsertteja sekä muita erilaisille erityisryhmille räätälöityjä tilaisuuksia, yleisöyötapah-
tunteja, erilaisia teema- ja suurtuotantokonsertteja sekä yhteistuotantoja kaupungin muiden toimijoiden, kuten Turun kaupungin
museopalveluiden, Sibelius-museon ja Turun musiikkijuhlien kanssa.

Orkesterin kapellimestareina ja solisteina nähdään sekä kotimaisia että kansainvälisiä huippumuusikoita. Orkesterin taiteellisena joh-
tajana toimii Olli Mustonen ja päävierailijana Christian Kluxen. Ohjelmasuunnittelun lähtökohtana on klassinen orkesterikirjallisuus,
aikamme musiikin esittäminen ja tilaussävellykset. Lisäksi ohjelmistossa kuullaan viihteellisempiä kevyen musiikin teoksia ja erityisiä
teemakonsertteja. Orkesteri on yksi vahvan, kansainvälisen kulttuurikaupungin toimijoista ja mukana toteuttamassa Turun kaupungin
pormestariohjelmia ja kulttuurilupausta.

Orkesteri on aktiivinen toimija suomalaisella orkesterikentällä ja osallistuu sen kehittämiseen valtakunnallisella tasolla. Orkesterin
verkkokonserttitoiminta on aktiivista ja se myös levyttää säännöllisesti. Orkesteri on tunnettu ja houkutteleva työpaikka paitsi suoma-

laisille, myös ulkomaisille taiteilijoille. Kansainvälinen yhteistyö on osa orkesterin toimintamallia erityisesti kapellimestari- ja solistivierailijoiden sekä tallennejulkaisujen myötä.

Toimintaympäristön muutos

Orkesterin tapahtumien kävijämäärät ovat joidenkin tapahtumien osalta jo palanneet koronavuosiä edeltävälle tasolle, mutta asiakkaiden ostokäyttäytyminen ja pitkäjänteinen sitoutuminen ovat muuttuneet ja siten kävijämäärien ennustettavuus on heikentynyt. Kausikorttilaisten määrässä on edelleen noin kolmasosan vajuus pandemiaa edeltävään aikaan verrattuna, joten aiempaa suurempi osuus myytävistä lipuista on yksittäislippuja. Kävijämäärien ja toimintatuottojen kasvattaminen vaatii paitsi voimakkaita markkinoinnillisia ja ohjelmasuunnittelullisia toimenpiteitä, myös uusia, innovatiivisiakin keinoja.

Globaalit ja eurooppalaiset kriisit vaikuttavat kansakunnan yleiseen mielialaan ja kasvattavat sosioekonomisia haasteita. Viimeisimmässä Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n ei-kävijätutkimuksessa keväällä 2023 suurimpia syitä konserteissa käymättömyydelle olivat taloudelliset haasteet, konserttilippujen hinnat ja/tai mielikuva niistä, yksinäisyys ja muut sosiaaliset syyt. Orkesterin on muiden vapaa-ajan toimijoiden tapaan tarkastettava kriittisesti ja objektiivisesti toimintaansa, ja reflektoitava sitä, kuinka konserttitarjonta vastaa yleisön kysyntään.

Digitalisaation ja tekoälyn kehittyminen sekä vihreä siirtymä vaikuttavat myös orkesterin tulevaisuusnäkyymiin. Digitalisaatio edesauttaa jo merkittävästi orkesterin toiminnan saavutettavuutta erityisesti palvelutalo- ja vanhainkotiympäristössä, mutta niin sen kuin etenkin tekoälyn osalta kehitystyö on orkesterissa ja klassisen musiikin kentällä vasta alkutekijöissään. Orkesterin päivittäistoiminnassa pyritään yhä kestävämpiin ratkaisuihin ja erityisesti yleisön liikkumisen hiilijalanjäljen pienentämiseen liittyviä ratkaisuja kehitetään.

Merkittävin paikallisen toimintaympäristön muutostekijä on Turun uuden musiikkitalon rakentaminen. Musiikkitalon toteutussuunniteluvaihe on valmistunut ja rakentaminen käynnistyy vuoden 2023 aikana. Orkesteri osallistuu tiiviisti suunnitteluprosessiin, jotta voidaan varmistaa, että uudisrakennus palvelee parhaalla mahdollisella tavalla akustisen orkesterimusiikin esittämistä ja kulttuurialan kehittämistä Turussa seuraavan 100 vuoden ajan. Nykyisen talon huono kunto ja toimintaympäristön puutteet vaikeuttavat orkesterin rekrytointeja ja vierailijakiinnityksiä. Orkesterit kilpailevat parhaista soittajista, solisteista ja kapellimestareista globaalisti, ja parhaiden ammattilaisten houkuttelemisessa konserttialilla ja työskentelyolosuhteilla on merkittävä vaikutus. Uuden musiikkitalon myötä Turku vahvistaa merkittävästi asemaansa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina.

Kehittämissuunnitelma

Vuoden 2024 keskeisin kehittämistehtävä on orkesterin ja konserttitalon toiminnan volyymien, yleisömäärien ja toimintatuottojen kasvattaminen. Painopistealueita ovat kausikorttiasiakkaat, toiminnan monipuolisuudesta huolehtiminen, lapsille ja nuorille suunnattu toiminta sekä saavutettavuus ja matalan kynnyksen tapahtumat. Orkesteri pitää tärkeänä myös vierailuja kotisalinsa ulkopuolelle.

Orkesteri osallistuu tiiviisti musiikkitalo Fuugan musiikkitalon toteutusvaiheeseen, jotta uusien tilojen toimivuus orkesterille varmistetaan. Orkesteri on vastannut uuden musiikkitalon toimintakonseptin kehittämisestä. Orkesteri jatkaa vuonna 2023 aloitettua omaa strategiatyötään uuteen taloon siirtymistä varten, ja strategiatyö yhdistyy tiiviisti musiikkitalon konseptin kehittämiseen. OPAS-orkesterihallinto-ohjelmiston avulla kehitetään tuotannon prosesseja. Konserttitalon ulosvuokraustoimintaa on viime vuosina kehitetty asiakaslähtöisyyden pohjalta, ja kehitystyö jatkuu myös vuonna 2024.

Kehittämissuunnitelman toimenpiteet:

1. Asiakasymmärryksen lisääminen. Merkittävän osan orkesterin asiakaskunnasta muodostavat kausikorttiasiakkaat, joita ennen pandemia-aikaa oli noin 800 henkilöä konserttikaudessa. Kausikorttiasiakkaiden määrä ei ole organisaation palannut pandemiaa edeltävälle tasolle. Asiakkaiden kulutuskäyttäytyminen on muuttunut, ja tätä on vuoden 2023 aikana tutkittu kävijä- ja ei-kävijäkyselyin. Kyselytulosten perusteella toimintaa kehitetään edelleen.
2. Monipuolisella toiminnalla saavutetaan laajoja yleisöjä, uusia asiakkaita ja erilaisia kohderyhmiä. Sinfoniakonserttien lisäksi orkesteri tuottaa mm. kamarimusiikkisarjan, tekee oopperatuotannon yhteistyössä Turun kaupunginteatterin ja Saaristo-oopperan kanssa, osallistuu keskustan elävöittämiseen sekä järjestää teemakonsertteja, joiden sisällöt on suunniteltu tavoittamaan tavanomaisia konsertteja laajempi kohderyhmä.
3. Lapsille ja nuorille suunnattu toiminta on laajaa ja monipuolista. Se muodostaa noin neljäsosan kaikista orkesterin vuoden aikana tuottamista tapahtumakerroista ja koostuu mm. lastenkonserteista ja koululaiskonserteista, Elämyspolku- ja Pikkuväen taidepolku -ohjelmista ja junioriklubitoiminnasta. Orkesteri on useasti osallistunut Taidetestaajat-hankkeeseen ja hakee siihen myös vuonna 2024.
4. Kulttuuripalvelujen tasa-arvoisen saatavuuden turvaamiseksi, eriarvoistumiskehityksen estämiseksi sekä kulttuuriin vähän osallistuvien kulttuurin pariin kannustamiseksi orkesteri tekee laajaa yleisö- ja kohderyhmätyötä sekä kehittää uutta matalan kynnyksen toimintaa ja yhteistyön muotoja. Digitaalisista palveluista on tullut osa orkesterin perustoimintaa, joilla turvataan alueellisia kulttuuri-

palveluja ja ihmisten osallisuutta ja osallistumista, mutta ne eivät kuitenkaan korvaa esitysten ja yleisöjen välistä elävää vuorovaikutusta. Orkesteri on mukana myös mm. Turun kaupungin Kulttuurikortissa ja Turun kulttuurin kutsuvieras -hankkeessa sekä muissa osallistumisen kynnyksiä madaltavissa hankkeissa ja projekteissa.

5. Konserttitalon ulosvuokraustoimintaa on johdonmukaisesti kehitetty asiakaslähtöiseksi, ja työtä jatketaan edelleen erityisesti kestävän kehityksen näkökulmasta, yleisön liikkumiseen liittyvien ympäristövaikutusten minimoimiseksi.

6. Musiikkitalo Fuugan toteutusvaiheeseen osallistuminen ja toimintakonseptin kehittäminen.

7. OPAS-orkesterihallinto-ohjelmiston käytön vakiinnuttaminen ja tuotannon prosessien kehittäminen.

Yhteisvaikuttava ja poikkialainen toiminta

Turun filharmonisen orkesterin toiminnassa sinfonia- ja kamarimusiikkien rinnalla yleisötyöllä on merkittävä osa. Yleisötyö on orkesterin notkein työkalu erilaisten yleisöjen tavoittamiseksi ja kulttuuripalveluiden saavutettavuuden edistämiseksi kauppakeskuskonser-teista palvelutalovierailuihin, kirjastoautokiertueesta Turun eri alueille kiertäviin junioriklubeihin. Orkesterin toiminnassa lapset ja nuoret ovat erityisasemassa, ja tälle kohderyhmälle suunnatun toiminnan vuoksi orkesterille on myös myönnetty korotettua valtionosuutta. Orkesteri tuottaa ja suunnittelee lastenkulttuuria Turussa usein yhteistyössä kolmannen sektorin, kulttuurin kärkihankkeen ja muiden kulttuuripalveluiden toimijoiden, kuten museo- ja kirjastopalveluiden sekä Turun Kaupunginteatterin kanssa.

Orkesteri saa vieraakseen eskarilaisia Pikkuväen taidepolulla, kutsuu koululaisia erityisesti lapsille räätälöityihin konsertteihin kahdesti vuodessa ja on mukana valtakunnallisessa Taidetestaajat-hankkeessa. Elämyspolulla orkesterissa vierailevat 7.-luokkalaiset syksyisin ja 2.-luokkalaiset keväisin. Lisäksi orkesterin suosittu Junioriklubi käynnistyi jälleen syksyllä 2023 ja jatkaa myös vuonna 2024. Orkesteri osallistuu kulttuurin kärkihankkeen, kulttuuripalveluiden ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen yhteistyössä kehittämään Turun kulttuurin kutsuvieras -pilottiin, jossa tuetaan pikkulapsiperheitä kulttuuri- ja taidelähtöisin menetelmin.

Orkesteri osallistuu aktiivisesti Suomi tutuksi -sisältöjen suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä Kulttuurikortin tarjontaan. Orkesterimusiikilla on sanattoman ja kansainvälisen luonteensa vuoksi erityinen asema kotoutumisen edistämässä ja segregaatoin ehkäisyssä. Keväällä 2024 orkesteri pilotoi yhdessä museopalveluiden, Turun Kaupunginteatterin ja Sibelius-museon kanssa Uteliaasti yhdessä -tapahtumasarjan, joka kutsuu uusia yleisöjä poikkitaiteellisesti eri kulttuuripalvelujen pariin.

Orkesterin konsertit ja muut Turun konserttitalon tapahtumat kutsuvat kävijöitä lähialueiden lisäksi myös muualta talousalueelta, pääkaupunkiseudulta sekä kauempaa. Yhteistyön tiivistäminen elinvoiman kanssa mahdollistaa uusien matkailupakettien suunnittelun ja entistä laaja-alaisemman poikkialaisen yhteistyön. Orkesteri osallistuu myös Turun alueen suur tapahtumiin ja jalkautuu vuosittain ulos Konserttitalosta tuoden näin kulttuuria uusiin tapahtumapaikkoihin ja uusille yleisöille.

Osana kestävästä kehityksestä orkesteri ja Turun konserttitalo tarkastelevat toimintansa kehittämistä yhä kestävämpään suuntaan. Erityisesti yleisön liikkumista pyritään ohjaamaan julkisen ja kevyen liikenteen käyttöön kehittämällä yhteistyötä mm. paikallisliikenteen kanssa.

Tavoitteelliset tunnusluvut

Palvelualue	Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Tavoite 2023	Tavoite 2024
Orkesteri	Orkesterin kävijämäärä	lkm	55 000	60 000
Orkesteri	Sinfoniakonserttien täyttöaste %	%	75	75
Orkesteri	Lasten- ja nuortentapahtumien kävijämäärä	lkm	10 000	10 000
Orkesteri	Kävijät yleisöyötapahtumissa	lkm	3 000	3 500
Orkesteri	Konserttitalon ulosvuokraus, tapahtumien määrä	lkm	50	50
Orkesteri	Asiakastyytyväisyyskyselyn KA	likert (1-5)	4,20	4,20

Toimenpiteet

Palvelualue	Toimenpide	Teema	Vastuhenkilö	Tavoite 2024
Orkesteri	20 sinfoniakonserttituotantoa ja 8 uusintaa	Perustoiminta	Isomöttönen Nikke	Korkeatasoisen taiteellisen toiminnan ylläpitäminen.
Orkesteri	8 kamarimusiikkikonserttia	Perustoiminta	Niemensivu Anni	Sinfoniaorkesterisarjan täydentäminen korkeatasoisella kamarimusiikkiohjelmistolla.
Orkesteri	6 teema-/viihdekonserttia	Perustoiminta	Niemensivu Anni	Uusien ja tavanomaisesta sinfoniakonserttiyleisöstä poikkeavien kohderyhmien tavoittaminen.

Orkesteri	10 verkkokonserttia	Perustoiminta	Helander Niina	Saavutettavuuden parantaminen.
Orkesteri	30 lasten- ja nuortentapahtumaa	Perustoiminta	Niemensivu Anni	Uusien yleisöjen tavoittaminen, musiikkikasvatus.
Orkesteri	15 laitos- ja vanhainkotikonserttia	Perustoiminta	Niemensivu Anni	Saavutettavuustyö.
Orkesteri	60 yleisötyötapautumaa	Perustoiminta	Niemensivu Anni	Monipuolisella toiminnalla saavutetaan laajoja yleisöjä, uusia asiakkaita ja erilaisia kohderyhmiä.
Orkesteri	50 konserttitalon ulosvuokraustilaisuutta	Perustoiminta	Haapanen Pekka	Monipuolisen, ympärivuotisen tapahtumatarjonnan mahdollistaminen.
Orkesteri	Tuotannon prosessien kehittäminen OPAS-orkesterihallinnon ohjelmiston käytön vakiintumisen myötä	Perustoiminta	Kivistö Charlotta	OPAS-ohjelmiston käyttö vakiinnutetaan koko henkilöstölle.

Henkilöstöstr. toimenpiteet

Palvelualue	Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Vuosi
Orkesteri	Laadukas lähijohtajatyö	Kunta10-kyselyssä esiin nousseiden epäkohtien parantaminen.	Uusien orkesteri-TAKE-keskusteluformaattien vakiinnuttaminen	2023
Orkesteri	Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	Työhyvinvoinnin parantaminen.	Yhdessä tekemisen kulttuurin vahvistaminen	2024
Orkesteri	Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	Suunnitelman jalkauttaminen työyhteisöön.	Orkesterin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman laatiminen	2024
Orkesteri	Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti	Turvallisen tilan periaatteet laaditaan yhdessä koko työyhteisön kanssa, ja niihin sitoudutaan yhdessä.	Turvallisen tilan periaatteet	2024
Orkesteri	Osaaminen ja uudistuminen	Osaamisen lisääminen, toimintaympäristön muutoksiin sopeutuminen.	Muusikoiden yleisötyökoulutus	2024

Kirjastopalvelut

Kuvaus toiminnasta

Kirjaston palveluverkko muodostuu pääkirjastosta, 11 lähikirjastosta (Lauste toistaiseksi suljettu), Skanssin monipalvelupisteestä ja kahdesta kirjastoautosta, joista toinen on sähköauto. Lähikirjastoista kahdeksan on omatoimisesti käytettävissä päivittäin klo 7–21. Turun kaupunginkirjasto koordinoi 18 varsinaissuomalaisen kunnan muodostamaa Vaski-kirjastojen yhteistoimintaa sekä hoitaa opetus- ja kulttuuriministeriön erillisen rahoituksen turvin alueellista kehittämistehtävää, toimialueenaan Varsinais-Suomen ja Satakunnan kunnat.

Toimintaympäristön muutos

Vuonna 2022 lainausluvut olivat ennätyskorkealla, mutta kasvu taittuu vuonna 2023. Kävijämäärät ovat yhä alhaisemmalla tasolla kuin 2019. Asiakkaat käyttävät aiempaa enemmän digitaalisia palveluita ja niin verkkokirjaston käyttö kuin varausten tekeminen ovat aiempaa suositumpia.

Kirjasto merkitsee yhteiskunnallisesti enemmän kuin aineistojen lainaamista ja lukemista, sillä avoimena julkisena palveluna kirjasto lisää institutionaalista luottamusta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja vuorovaikutusta. Kirjaston toiminnassa tulee reagoida vähentyneisiin kirjastokäynteihin ja panostaa vuorovaikutteiseen palveluun.

Opetus- ja kulttuuriministeriön Sivistyskatsauksen mukaan oppimistulokset ovat laskeneet ja väestön koulutustaso on laskussa, tämä tarkoittaa myös kirjastopalveluille haastetta ja lisäpanostusta tarvitaan käyttäjäkoulutuksiin sekä asukkaiden tavoittamiseen palveluiden pariin. Pisa-tulokset ovat kertoneet lukutaidon heikentymisestä. Vuonna 2021 vahvistettiin ensimmäinen kansallinen lukutaitostrategia, joka tähtää vuoteen 2030. Toteuttaminen käynnistyi vuonna 2022 ja kirjasto on ollut mukana Lukeva kunta - hankekokonaisuuksissa (Sanojen sinfonia, Faksista Jodeliin) ja toteuttamista jatketaan vuonna 2024. Kirjaston demokratiatyölle on entistä suurempi tarve nykytilanteessa; kirjaston tulee tukea media- ja informaatiolukutaitoja sekä mediakriittistä ajattelutapaa. Vuosien 2022–2023 aikana kirjaston palvelut monikielisille asiakkaille käytiin läpi ja niitä kehitettiin: verkkokirjastoon lisättiin kokonaisuus kirjaston monikielisistä palveluista, suunniteltiin omatoiminen kirjastokierros sekä tuotettiin runsaasti erilaisia materiaaleja toiminnan tueksi.

Suomessa on meneillään opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama Kuntien yhteinen e-kirjasto-hanke, joka siirtyy käyttöönottovalheeseen vuoden 2024 alussa. Tavoitteena on yleisten kirjastojen yhteinen, helppokäyttöinen, ” yhden luukun” e-kirjasto, joka korvaa suurimman osan Vaski-kirjastojen e-aineistoista.

Kirjasto koordinoi valtakunnallista metatietoprojektia, jossa laaditaan suunnitelma, miten metatietotyötä voidaan tehdä laadukkaammin ja tehokkaammin kirjastoissa. Kulttuurin kärkihanke sisältää useita kohtia, joissa kirjaston on luonteva ja tärkeää olla mukana. Kirjasto on mukana Harrastamisen Turun mallissa ja osallistuu Kiva kesä -toiminnan järjestämiseen. Runosmäen monitoimitalo valmistuu 2024 ja suunnittelussa ovat Karhunaukion (Lausteen kirjasto), Nummen kirjasto ja Pansio-Pernon alueen kirjasto.

Kehittämissuunnitelma

Kirjaston visiona on mahdollistaa kirjastonkäyttäjien unelmien toteutuminen ja olla näkyvä ja vaikuttava tekijä omissa yhteisöissään. Kirjaston toiminnassa on sekä pysyviä, ajattomia vahvuuksia että rohkeasti yli rajojen näkevää kehittämisotetta. Kirjastopalveluiden toiminnan kehittäminen lähtee liikkeelle kaupunkistrategiasta ja toteuttaa pormestariohjelman.

Jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta ja tämä koskee myös kirjastopalveluita. Kirjaston keskeisin kehittämiskohde on asiakaspalvelun kehittämistyön jatkaminen painopisteenä vuorovaikutteisen palvelukulttuurin vahvistaminen. Vuoden 2024 aikana asiakaspalvelun kehittämisen toimintamalli otetaan käyttöön. Osana perustoimintaa huolehditaan siitä, että kaikki nykyisen Elämyspolun kirjaston kokonaisuudet tavoittavat kohderyhmät. Elämyspolkuun verrattavissa olevat uudet kokonaisuudet ovat valmiina esiopetukselle ja toiselle asteelle, mukaan lukien S2-ryhmät.

Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa. Tähän liittyen kirjastossa panostetaan monikielisille asukkaille suunnattujen palveluiden kehittämiseen ja että tavoitetaan aiempaa paremmin henkilöt, joilla on esteitä palvelun käyttöön. Kirjaston perustoiminnassa hyvinvoinnin edistäminen ja yksinäisyyden torjunta näkyvät monipuolisena, eri asiakasryhmät huomioivana tapahtumatoimintana, kaupunkilaisten osallistamisena palveluiden kehittämiseen sekä palveluiden pitämisenä mahdollisimman saavutettavina. Kirjaston perustehtävään kuuluu lukemisen edistäminen sekä tarjota tukea ja ohjausta monipuoliseen lukutaitoon. Kehittämistä linjaa kansallinen lukutaitostrategia ja siihen liittyen laaditaan Turulle oma lukutaitostrategia. Kirjaston demokratiatyössä huomioidaan ajankohtaiset ilmiöt ja vahvistetaan media- ja informaatiotaitoja.

Sosiaalisesti kestävä kehitys, jossa kirjastot ovat kiertotalouden keskuksia sekä hidastamisen ja syventymisen mahdollistajia, tukee jokaisen mahdollisuuksia osallistua. Kirjasto toteuttaa kaupungin ilmastosuunnitelman tavoitteita ottamalla huomioon kestävä kehityksen palvelutuotannossa ja hankinnoissa sekä lisäämällä yleistä tietoisuutta ilmastonmuutokseen ja kiertotalouteen liittyen. Vuosittain toteutetaan ilmastoteko.

Kirjaston toiminnassa kokeileminen ja ketterä kehittäminen toteutuu erityisesti hanketoiminnan kautta ja valtakunnalliseen kehittämistyöhön osallistumisena. Kirjaston tavoitteena on lähteä mukaan Kuntien yhteiseen e-kirjastoon. Monimuotoisen ja saavutettavan digitaalisen järjestämisen on osa kirjaston perustoimintaa. Kaupungin digipalveluiden kehittämisprojekteihin osallistuminen on luonteva osa kehittämistä.

Kirjasto osallistuu kulttuurin kärkihankkeen toteuttamiseen erityisesti kulttuurihyvinvoinnin näkökulmasta. Kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden parantaminen on myös kirjastolle tärkeä tavoite.

Yhteisvaikuttava ja poikkialainen toiminta

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja kulttuuripalveluiden saavutettavuuden edistäminen liittyy kirjastopalveluiden perustehtävään. Kirjastot ovat mukana Kiva loma -toiminnassa ja Harrastamisen Turun mallissa. Lasten ja nuorten lukutaidon tukeminen on keskeisessä osassa kirjaston toimintaa ja Elämyspolkuun tuotetaan useita kokonaisuuksia perusopetukselle. Lastenkulttuuritoiminta ulottuu Turun eri alueille ja osaltaan ehkäisee segregatiota. Lapsille ja nuorille suunnattuja palveluita suunnitellaan ja tuotetaan usein yhteistyössä muiden palveluiden kanssa, esim. Pikkuväen taidepolku eli esiopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelma on suunniteltu yhteistyössä muiden kulttuuripalveluiden ja varhaiskasvatuksen kanssa. Pikkuväen taidepolussa kirjastolla on kokonaisuudet sekä 5-vuotiaille että 6-vuotiaille. Yhteistyössä kulttuurin kärkihankkeen ja kulttuuripalveluiden kanssa kirjastopalvelut osallistuvat 0–4-vuotiaiden kulttuuripalveluiden kehittämiseen.

Kirjastolla on oma kokonaisuus Suomi tutuksi –palvelussa ja kirjaston palveluita esitellään siten eri kieliryhmille säännöllisesti. Kirjastossa on laajat kokoelmat aineistoja eri kielillä ja kokoelmia lisätään kysynnän mukaan.

Tavoitteelliset tunnusluvut

Palvelualue	Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Tavoite 2023	Tavoite 2024
Kirjastopalvelut	Kirjaston lainat	lkm	3 020 000	3 100 000
Kirjastopalvelut	Kirjastokäynnit	lkm	2 000 000	1 900 000
Kirjastopalvelut	Verkkokirjastokäynnit	lkm	1 400 000	1 455 000
Kirjastopalvelut	Kirjaston e-aineistojen käyttö	lkm	225 000	250 000
Kirjastopalvelut	Kulttuurikoordinaattorien järjestämät tapahtumat	lkm	570	520
Kirjastopalvelut	Aineistohankinnat	lkm	56 000	52 000
Kirjastopalvelut	Käyttäjäkoulutus	lkm	940	940
Kirjastopalvelut	Käyttäjäkoulutuksiin osallistuneet	lkm	12 500	12 750
Kirjastopalvelut	Tapahtumat	lkm	1 400	1 100
Kirjastopalvelut	Tapahtumiin osallistuneet	lkm	95 000	95 000
Kirjastopalvelut	Asiakaskyselyn keskiarvo	likert (1-5)	4,50	4,50
Kirjastopalvelut	Asiakaskyselyn keskiarvo, pääkirjasto	likert (1-5)	4,50	4,50

Toimenpiteet

Palvelualue	Toimenpide	Teema	Vastuuhenkilö	Tavoite 2024
Kirjastopalvelut	Kulttuurin kärkihankkeen toteuttamiseen osallistuminen, erityisesti Kulttuurista hyvinvointia -kokonaisuus	Kärkihanke	Pilppula Rebekka	Kirjasto osallistuu toimenpiteisiin eri alueilla.

Henkilöstöstr. toimenpiteet

Palvelualue	Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Vuosi
Kirjastopalvelut	Työ lisää hyvinvointia	Kunta 10. Kokee usein työni-mua -mittari entiselle hyvälle tasolle	Osallistetaan henkilökuntaa toiminnan suunnitteluun, yhteiset kehittämispäivät, kannustetaan työkiertoon	2024
Kirjastopalvelut	Parempi johtaminen	Kunta10. Kokee työstressiä -mittari entiselle hyvälle tasolle	TAKE-keskusteluissa huomio työhyvinvointiin, tiimien toimintasuunnitelmat Smart-mallin mukaisia	2024

Museopalvelut

Kuvaus toiminnasta

Museolain mukaisesti museotoiminnan tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Turun kaupungin museopalvelut toteuttaa annettua tehtävää kokoelmatyön, tutkimuksen, näyttely- ja yleisötyön sekä julkaisutoiminnan kautta. Museopalveluiden museokohteet ovat Apteekkimuseo ja Qwenselin talo, Biologinen museo, Kuralan Kylämäki, Luostarinmäki, Turun linna ja WAM sekä Brinkkalan galleria. Niihin sijoittuvat pää- ja vaihtuvat näyttelyt sekä yleisötyö kuten opastukset, tapahtumat, työpajat ja kurssit. Osana museokohteiden asiakaspalvelua ovat myös museokaupat sekä kokous- ja juhlapalvelut. Palveluja tuotetaan myös digitaalisesti.

Suurelta osin kokoelmiin, tutkimukseen ja asiantuntemukseen liittyvä asiakaspalvelutyö sekä palvelumyynti keskittyvät Kalastajankatu 4:ään, jossa sijaitsevat kuva-arkiston palvelut, konservointipalvelut sekä kulttuuriympäristöön ja maakunnalliseen museotyöhön liittyvät palvelut ja neuvonta. Keskeinen osa museopalveluiden toimintaa on kokoelmatyö sekä siihen liittyvät kokoelmien hoito, esi- ja teoslainautointi, taiteen talletustoiminta ja julkisen taiteen hankkeet. Toimintaa kehitetään suunnitellusti hankkeissa ja projekteissa. Keskeisimmät ovat Historian ja tulevaisuuden museo -hanke, kokoelmakeskushanke ja WAMin peruskorjaushanke.

Toimintaympäristön muutos

Keskeisesti toimintaympäristöön tulee pitkällä aikajänteellä vaikuttamaan uusi hallitusohjelma. Museoiden valtionosuuksiin ei sen perusteella tule muutosta, mutta sen sijaan OKM:n valtionavustuksista tullaan leikkaamaan 125 miljoonaa euroa vuoteen 2028 mennessä, mikä tulee heikentämään museoiden kehittämistyötä. Hallitusohjelman mukaan valtio osallistuu kansallisesti merkittävien kulttuurirakennusten uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeisiin, mikä tukee myös museoiden investointihankkeiden toteuttamista.

Inflaatio jatkuu, mutta hidastuu, ja palkansaajien ansiot kasvavat, mutta korkojen nousu vaimentaa yksityisen kulutuksen kasvua. Kuntatalouden tila heikkenee. Tiukentuneessa taloudellisessa tilanteessa museon tulee arvioida palvelujensa määrää sekä panostaa omatoimisten tuottojen kasvattamiseen huomioiden kuitenkin taloudellinen saavutettavuus.

Vuonna 2023 toteutetun Turun kaupungin hallinnollisen organisaation uudistamisen myötä vapaa-ajan palvelukokonaisuus purettiin ja perustettiin kulttuurin palvelukokonaisuus. Kulttuurin palvelualueiden välinen yhteistyö tiivistyy, mutta samalla kuitenkin vapaa-ajan palvelukokonaisuuden puitteissa aloitettuja hyviä yhteisiä käytäntöjä jatketaan. Organisaatiouudistuksen keskiössä on poikkialainen ja yhteisvaikuttava toiminta, johon panostamista edellytetään kaikilta palvelualueilta, mikä vaikuttaa myös museon toiminnan suunnitteluun.

Suomeen suuntautuvan matkailun arvioidaan elpyvän, mutta saavuttavan koronaa edeltävän tason vasta vuonna 2025. Lähimaa-matkailu kasvaa, mutta Venäjän hyökkäyssodan tilanne vaikuttaa Suomeen kohdistuvaan matkailuun. Turussa on suunnitelmissa panostaa ympärivuotisen tarjonnan esilletuomiseen, mikä vahvistaa entisestään museoiden asemaa keskeisinä matkailukohteina. Lisäksi kestävän matkailun merkitys on vahvistunut ja vahvistunee entisestään, mikä osaltaan lisää museoiden vetovoimaa kestävän kulutuksen kohteina.

Vihreä siirtymä ja siihen ohjaaminen sekä kestävät ratkaisut näkyvät enenevästi myös museoissa ja haastavat miettimään toimintatapoja ja niiden kehittämistä.

Digitalisaatio sekä tekoälyn kehitys etenevät yhä kiihtyvällä vauhdilla, mutta on vielä vaikea kaikilta osin hahmottaa konkreettisia vaikutuksia museotoimintaan.

Kehittämissuunnitelma

Museon vuoden 2024 kehittämissuunnitelmassa vastataan toimintaympäristön muutoksiin, sekä ennakoidaan tulevien vuosien kehityskulkua. Kehittämissuunnitelmalla toteutetaan pormestariohjelman tavoitteita ja kaupunkistrategian linjauksia. Kehittäminen toteuttaa museopalveluiden missiota ”Lisäämme ymmärrystä” sekä visiota ”Löydämme uusia tapoja olla museo”.

Museopalveluiden kehittämisen painopisteet ja tavoitteet vuonna 2024 ovat:

Kokoelmakeskushanke: Kokoelmakeskushankkeessa käynnistyy kehitysvaihe, jossa tehdään tilasuunnittelun viimeistelyä ja sen jälkeen alkaa rakentaminen. Asiakaspalveluprosessin kirjaaminen yhdessä kaupunginarkiston kanssa saatetaan loppuun. Kokoelmien asiakaspalvelu on suljettuna arkisto-, esine- ja taidekokoelmien osalta. Taiteen talletustoiminta on pysähdyksissä ulos lähtevien teosten osalta. Talletuspaikoista palautuvat teokset otetaan vastaan. Kokoelmien inventointi, luettelointi, digitointi ja pakkaaminen jatku-

vat Kalastajankadun ja Amiraalistonkadun tiloissa. Viimeiset WAMin säilytystiloissa olevat teokset siirretään väliaikaisesti säilytystiloihin Pääskyvuoreen ennen WAMin peruskorjausta.

Biologisen museon uudistamisprojekti: Turun museokeskuksen museotoimipaikkoja uudistetaan systemaattisesti perhe- ja kulttuuri- matkailukohteina. Biologisen museon uudistamisprojekti on aikataulutettu vuosille 2022–2024. Sisätilojen remontti ja näyttelyrakentaminen toteutetaan 1.1.–21.5. Museo avautuu remontin jälkeen yleisölle 22.5.2024. Uudistamisprojektiin liittyvä dioraamojen kunnostaminen aloitetaan vuoden 2024 aikana.

Verkkokaupan ja digitaalisen asiointipalvelun kehittäminen: Museo toteuttaa palveluiden ja tavaroiden verkkomyynnin mahdollistavan ohjelmistoalustan yhdessä kaupungin it-palveluiden kanssa ja verkkokauppa on valmiina tuotannossa vuoden 2024 aikana. Samoin opasvarausten hallinnointiin tarkoitettu järjestelmä tulee käyttöön vuoden 2024 aikana.

Kaikkien museo -hanke: Hankkeen kautta halutaan tukea erityisesti uusien vapaa-ajanpalveluiden käyttäjiä ja sitä, että palveluiden käyttäjiä löytyisi jatkossa enemmän myös keskustan lisäksi muista kaupunginosista. Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat mm. Pansion Panskis ja Tyttöjen talo. Hankkeeseen sisältyy myös kyselytutkimus, jonka tavoitteena on selvittää syitä sille, miksi museovierailut eivät ole aiemmin kiinnostaneet ja tehdä analyysin perusteella jatkotoimenpiteitä museoiden toiminnan ja yleisemmin kaupungin matkailutarjonnan kehittämiseksi. Hanke on alkanut 2023 ja jatkuu vuoden 2024 keväälle.

Historian ja tulevaisuuden museo -hanke: Museorakennuksen arkkitehtuurikilpailu ratkeaa keväällä 2024. Palkitut ja lunastetut teokset laitetaan esille pop up -näyttelynä. Kaavaehdotus viimeistellään kilpailun voittaneen ehdotuksen mukaisena ja viedään päätettäväksi (Kh, Kv) loppuvuoden aikana. Vuoden aikana valmistellaan allianssihakintaa ja hankinnan kriteeristöjä, jotka tuodaan päätettäväksi (Kh) vuosien 2024 ja 2025 vaihteessa. Sisältöpuolella alkuvuonna aloitetaan tulevan päänäyttelyn tutkimuksellisen käsikirjoituksen laadinta. Vuoden aikana valmistellaan ulkopuolisen asiantuntijan kanssa museotoiminnan hallintomallia, jossa tavoitteena saada päätös museotoiminnan hallinnoinnista vuoden 2025 alussa.

WAMin peruskorjaus ja laajennus: WAMin toiminta museorakennuksessa päättyy 13.5.2024 ja siirretään kesällä alkavan remontin ajaksi väistötiloihin. Syksyllä aloitetaan näyttelytoiminta Taiteen talossa uudella paikallisen nykytaiteen sarjalla. Yleisötyö siirtyy toteutettavaksi Taiteen talon tiloihin sekä jalkautuen museopalveluiden toimipaikkoihin sekä kaupungin alueelle eri toimipisteisiin. Museopalveluissa palvelumuotoillaan uudistuvan ja tiloiltaan laajenevan WAMin yleisöpalvelut (näyttelyt, yleisötyö, asiakaspalvelu, viestintä) museon yleisö- ja käyttäjätarpeita vastaaviksi.

Alueellisen vastuumuseotyön kehittäminen: Varsinais-Suomen museoiden ilmastolupaus -hankkeen myötä vahvistunutta museoiden ilmastotyötä jatketaan alueen museoille ja muille toimijoille suunnatuin foorumein. Foorumeissa hyödynnetään Museoiden ilmastolupaus –hankkeen eri osatoteutuksissa karttunutta tietoa, raportointia, museoiden toimenpiteiden dokumentointia ja kokemuksia hankkeesta. Museopalveluiden korjausrakentamiseen liittyvässä osatoteutuksessa tuotiin esiin rakennusten korjaamisen ilmastovaikutuksia antikvaaristen arvojen ohella. Asiasta koottua tietopakettia hyödynnetään kuntavierailujen yhteydessä. Kuntavierailut aloitettiin vuonna 2023 ja tavoitteena on vierailla kaikissa Varsinais-Suomen kunnissa.

Yhteisvaikuttava ja poikkialainen toiminta

Museopalveluiden toiminta ja sen tarjoamat palvelut tuotetaan usein poikkialaisesti, jolloin yhteisvaikuttavuus otetaan jo suunnitteluvaiheessa kattavasti huomioon. Museopalveluiden toiminta tähtää laajasti hyvinvoinnin parantamiseen, kaupunkiympäristön laatuun ja kaupungin elinvoiman tukemiseen.

Lasten ja nuorten hyvinvointia tuetaan ja kulttuurielämysten tarjoamista tuotetaan museopalveluissa erityisesti Näyttelyiden ja yleistyön vastuualueella. Museopalvelut on vuonna 2024 mukana mm. Kiva loma, Elämyspolku ja Nuorisopassi-toiminnassa, Harrastamisen Suomen mallissa sekä Taidetestaajissa, jotka ovat hyviä esimerkkejä palveluista, jotka toteutetaan laajan yhteistoiminnan tuloksena. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan usein yhteistyössä 3. sektorin sekä kaupunkiorganisaation muiden toimijoiden, kuten orkesterin ja kirjaston kanssa.

Elinvoiman palvelukokonaisuuden osalta museopalveluiden toiminta yhdistyy useaan eri tehtäväkenttään: Museopalvelut tuottaa sisältöjä osaksi suur tapahtumia, kuten Taiteiden yö, Keskiaikaiset markkinat ja Museoiden yö. Työllisyyspalveluiden ja kotoutumisen näkökulmasta museot ovat yksi kaupungin suurimpia maahanmuuttajataustaisten henkilöiden työllistäjiä. Vuonna 2023 käynnistyneen Kaikkien museo -hankkeen myötä tehdään yhteistyötä segregaatoin ehkäisemiseksi ja erityisesti nuorten aktivoimiseksi käyttämään kulttuuripalveluita. Vihreään siirtymään liittyvä Ekokompassi-järjestelmä ja siihen sisältyvä ympäristöohjelma perustuvat osaltaan kaupungin ilmastotavoitteisiin ja museotoiminnan kehittämiseen entistä kestävämpään suuntaan. Kärkihankkeiden kanssa tehtävän yhteistyön osalta vuoden 2024 toiminnassa korostuvat mm. Linnanniemen taideohjelman toteutus yhteistyössä Keskustan kehittämisen kärkihankkeen ja Kulttuurin kärkihankkeen kanssa, jonka yhteydessä tarjotaan taiteilijoille laajasti työtilaisuuksia.

Yliopistojen kanssa tehdään monipuolisesti yhteistyötä erilaisten tutkimushankkeiden ja koulutuksen sisältöjen tuottamisen kautta. Esimerkkinä voidaan mainita Historian ja tulevaisuuden museo -hankkeen päänäyttelysuunnitteluun liittyvä tutkimusyhteistyö sekä museon tarjoamat asiantuntijavierailut esimerkiksi museologian oppiaineen luentosarjassa syksyllä 2024.

Rakennettuun ympäristöön ja kulttuuriympäristöihin liittyviä yhteisvaikutteisesti tuotettuja palveluita ovat mm. erilaiset lupalausunnot, rakennusten korjausneuvonta, avustusneuvonta ja kohdeinventoinnit. Museopalvelut toimivat rakennetun ympäristön laadun parantamiseksi lisäksi koordinoimalla julkisen taiteen hankkeita, joita toteutetaan erityisesti osana rakennus- ja infrahankkeita yhteistyössä eri käyttäjäryhmien sekä kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden kanssa.

Tavoitteelliset tunnusluvut

Palvelualue	Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Tavoite 2023	Tavoite 2024
Museopalvelut	Museokäynnit	lkm	400 000	370 000
Museopalvelut	Museon digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys / vuosi	lkm	4 500	-
Museopalvelut	Lapsille suunnattuun toimintaan museo-toimipaikoissa osallistuvien määrä	lkm	40 000	40 000
Museopalvelut	Aikuisille suunnattuun toimintaan museotoimipaikoissa osallistuvien määrä	lkm	50 000	50 000
Museopalvelut	Kokoelmien liikkuvuus: lainat, talletukset, valokuvatilaukset	lkm	1 500	0
Museopalvelut	Lausuntojen lukumäärä	lkm	1 050	1 000
Museopalvelut	Alueellisten palveluiden käyttäjämäärä	lkm	500	700
Museopalvelut	Finnasta avattujen museon tietuesivujen määrä	lkm	160 000	266 000
Museopalvelut	Museon sosiaalisen median tilien seuraajien määrä	lkm	47 500	49 000
Museopalvelut	Museokauppojen keskiostos vuositasolla (€/ kävijä)	€	2,50	2,50

Henkilöstöstr. toimenpiteet

Palvelualue	Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Vuosi
Museopalvelut	Parempi johtaminen	Laadukas lähijohtajatyö	Lähijohtajalla on riittävästi aikaa lähijohtajatyöhön: tarkastellaan lähijohtajien tehtäviä ja kohdistetaan työaikaa enemmän varsinaiseen tehtävään.	2024
Museopalvelut	Työ lisää hyvinvointia	Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	Työyhteisön yhteistyökykyä kehitetään lisäämällä henkilöstön kohtaamisia ja yhdessä toteutettavia hankkeita.	2024
Museopalvelut	Osaaminen ja uudistuminen	Henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvia tarpeita ja mahdollistaa mielekkään urapolun	Henkilöstökoulutukseen osallistuvien osuutta kasvatetaan: kannustetaan kaikkia työntekijäryhmiä osallistumaan koulutukseen ja toteutetaan koulutusta monipuolisesti erilaisiin tehtäviin.	2024